SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 48. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 14, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 14-го БЕРЕЗНЯ 1995 р. Ч. 48. РІК CII.

УПЦЕРКВА В ЗСА І ДІЯСПОРІ ЗАТВЕРДЖУЄ СВОЄ МІСЦЕ У СВІТОВОМУ ПРАВОСЛАВ'Ї

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (Канцелярія Єпископату). — Унаслідок розмов, які відбулись у Царгороді, центрі вселенського православ'я, між Митрополитом Константином, первоієрархом УПЦ в ЗСА і УАПЦеркви в діяспорі, Архиєпископом Нюйоркським і Вашінгтонським Антонієм і Вселенським Патріярхом Бартоломеєм на запрошення останнього, і після докладного звіту ієрархів УПЦ в ЗСА і діяспорі перед членами Ради митрополії Української Православної Церкви в ЗСА, зібраними на сесіях ради від 2-го до 4-го лютого 1995 року в Осередку УПЦ в С. Бавнд Бруку Н. Дж., одноголосно схвалено рекомендацію Єпископату Української Православної Церкви в ЗСА і УАПЦеркви в діяспорі, очоленої Митрополитом Константином, увійти під духовний омофор Вселенської Царгородської Патріярхії і тим забезпечити для УПЦеркви своє відповідне місце у світовому православії і ті привілеї, якими УПЦ користувалась перед тим, як вона була підпорядкована Московській Патріярхії у XVII столітті.

Повідомлено після сесії Ради Патріярха Бартоломія про рішення Ради митрополії, після чого він запросив Митрополита Константина і Єпископів УПЦ в ЗСА і діяспорі до Царгороду співслужити з ним Святу Літургію і цим утвердити це рішення Євхаристією — Святим Причастям.

Урочистість під час якої УПЦерква займе своє відповідне місце у світовому православ'ї, відбудеться в неділю, 12-го березня, у першу неділю Великого Посту, неділю православ'я у Царгороді, у патріяршому соборі св. Юрія Переможця, де разом з Патріярхом Бартоломієм, співслужитимуть Літургію: Митрополит Константин, Архиєпископ Антоній, Єпископ Паїсій, член Собору Єпископів УПЦ в ЗСА, Єпископ Іоан, правлячий Єпископ Великої Британії, і Єпископ Єремія, правлячий Єпископ Куритиби і Південної Америки. Почесний Митрополит і правлячий ієрарх Західньої Европи Анатолій не зможе взяти участи з причини стану здоров'я.

Присутніми на Літургії у Фанарі 12-го березня були понад 40 членів УПЦ в ЗСА, між ними священики і миряни — члени Ради митрополії. Про рішення увійти під духовний омофор Вселенського Патріярха і Церкви, від якої Україна прийняла православне християнство у 988 році повідомив особисто Архиєпископ Антоній первоієрархів УПЦеркви в Україні — Патріярха Володимира (УПЦ-КП) і Патріярха Димитрія (УАПЦ) під час візити, яка відбулася у січні цього року. Вищезгадані глави УПЦеркви юриздикцій в Україні позитивно прийняли цю вістку, уважаючи це важливим кроком, який вплине на життя і майбутність Церкви в Україні.

Евхаристійне єднання УПЦ в ЗСА і діяспори з царгородським престолом забезпечує раз і назавжди місце УПЦеркви в ЗСА і діяспорі у всесвітньому православ'ї, зберігає суцільність Церкви і дає УПЦеркві, Митрополитові Константинові і його братам-єпископам практичну можливість і більш ефективний спосіб боронити українські церковні справи.

У четвер 9-го березня, перед відлетом до Царгороду Владика Антоній разом з місцевим духовенством відслужив у присутності членів делегації до Царгороду Молебень до Христа Спасителя прохаючи Божої опіки і благословення на цю справу. Після Молебня присутні вшанували молитвою пам'ять св. п. першого Патріярха України, Святішого Мстислава I і першого первоієрарха УПЦ в ЗСА св. п. Митрополита Іоана Теодоровича, на місці їх вічного спочинку.

„Молодь України" перевела розмову з М. Шульгою

Київ (УНІАР). — Черговy „пр'яму лінію" провела газета „Молодь України". Читачі мали змогу поспілкуватися з міністром України з питань національностей, міграції та культів Миколою Шульгою.

Міністерство у справах національностей, міграції та культів, сказав М.Шульга, працює у п'яти напрямках. У сфері національних стосунків, питання проживання українців за кордоном, зокрема, у державах колишнього СССР, та міграційні питання. Не проходять поза увагою міністерства питання депортованих народів і проблеми релігійних взаємин в Україні.

Багато читачів „Молоді України" цікавляться міжконфесійними проблемами. М.Шульга підкреслив, що досить часто зустрічається з представниками релігійних конфесій менших і завжди наголошує на тому, що Бог є один, і голови Церков повинні дійти до спільного рішення стосовно діяльности Церков в Україні.

Порушено питання щодо прибуття в Україну чеченських втікачів, на що М.Шульга відповів, що чеченські втікачі відносяться до категорії вимушених переселенців. Оскільки в українському законодавстві така категорія відсутня, то виникають питання, з наданням грошової допомоги та тимчасового житла.

„Нині міністерство готує проєкт закону про вимушених переселенців, де будуть враховані особливості нашої держави та особливості тих держав, з яких прибуватимуть переселенці".

В Україні почав появлятися новий журнал

В Україні вийшов з друку перший журнал „З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ". Новий журнал не має подібних в Україні і служить справі правдивого та об'єктивного вивчення сучасної історії України. На сторінках видання опубліковано ексклюзивні матеріяли і документи з архівів поліційно-репресивних органів колишнього СССР і УССР.

У першому номері журналу, який побачив світ при кінці минулого року, опубліковано такі статті: „До історії військового аташе Директорії часів УНР", „Катеринослав, ГубЧК", „Дітище ДПУ". „До витоків обновленського руху в Україні", „Доля болгарських комунарів", „Жертви терору". „Як ДПУ боролося з українською академічною наукою", „Рідний брат М. Грушевського", „Тарас Боровець і 'Поліська Січ'", „Деякі подробиці перебування А. Волошина в Лефортово", „Бюро номер 2: призначення — політичні вбивства", „Маловідоме з життя поета П. Тичини", „Чекісти 20-их-30-их: матеріяли до біографічного словника", „Розстріляні на початку війни" (списки), „фрагменти життя ген. Сєрова" і багато інших.

У підготовлених до друку в 1995 році аналітичних статтях, збірках документів розкриваються маловідомі сторінки діяльности С. Петлюри, В. Винниченка, Є. Коновальця, С. Бандери. На основі агентурно-оперативних справ будуть подані унікальні факти з біографії багатьох відомих діячів української науки і культури. Особливе місце в журналі займає публікація списків українських громадян, розстріляних у в'язницях і таборах у другій половині 30-их років, страчених в застінках НКВД у червні-липні 1941 року.

Засновниками нового видання є Національна Академія Наук України, Служба Безпеки України, Інститут Історії України, Державний комітет України у справах видавництв та інші установи.

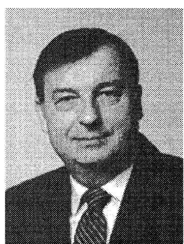
Журнал появляється квартально, 240 сторінок, ілюстрований. Передплата — 80 ам. дол. на рік плюс 20 дол. пересилка летунсько поштою. Ексклюзивні права на розповсюдження в західніх країнах і на збирання передплат мають Видавництво „Смолоскип" і книгарня „Свободи".

Замовлення можна слати на адресу: Svoboda Bookstore, 30 Montgomery Street, Jersey City, N. J. 07302; tel.: (201) 434-0237; fax: (201) 451-5486.

Округа УНС Дітройту відбула збори

Дітройт (З. Васильків). — Цьогорічні Загальні збори Округи УНСоюзу Дітройту відбулися у неділю, 19-го лютого, о год. 3-ій по полудні у приміщенні Дому СУА у Воррені, Миш. Гостею з централі була секретар Марта Лиско.

Збори відкрив голова Округи д-р Олександер Серафин і, після привітання гостей і присутніх, подав намічений порядок нарад. З одним малим додатком, запропонований порядок нарад прийнято без змін. Присутні рішили, щоби предсідником зборів був д-р Серафин, а секретарем Роман Лазарчук. Голова у присутності делегатів з дев'ятох Відділів і 32-ох осіб ствердив правосильність зборів. Опісля секретар прочитав протокол минулорічних Загальних зборів, який прийнято без змін.

Д-р О. Серафин

У частині звітування перший говорив голова. Він інформував, що найбільшою імпрезою року було відзначення 100-ліття УНС і „Свободи", 60-ліття „Українського Тижневика" і 40-ліття „Веселки". Відзначення відбулося 22-го травня 1994 року у формі бенкету з мистецькою програмою. У діловій частині виступив губернатор Мишигену Джан Енглер, а доповідачем був д-р Мирон Куропась. Під час бенкету відзначено секретарів відділів та інших заслужених союзових діячів. Мистецьку частину виповнив ансамбль „Обереги". Три дні перед бенкетом була виставка експонатів УНСоюзу, яка була відкрита під час і кілька днів після бенкету. Виставку відвідали коло 150 осіб. Другою важною подією був вибір на Конвенції УНС двох радних з Дітройту в особах д-р О. Серафина і Романа Куропася. Відділи Округи придбали 64 члени на загальну суму забезпечення 482,250 дол. Округа виконала 56 відсотків квоти. Першуном був секретар 174-го Відділу д-р А. Слюсарчук, який придбав 16 членів. Округа відбула літню зустріч активу УНСоюзу на оселі Діброва та організаційну конференцію УНС. Управа Округи мала 6 засідань. Д-р А. Слюсарчук був вибраний Фратерналістом Року і відзначений на конвенції братських організацій Америки на 1994 рік. Крім того спеціяльна комісія УНСоюзу відзначила Ярослава Базюка за заслуги для УНС. Голова брав участь у зустрічі з губернатором Енглером, який підписав проклямацію з нагоди Тижня Братських Організацій. О. Серафин є членом Управи Мишигенського братського конгресу. В кінці голова подякував членам Управи за гарну співпрацю.

Секретар Р. Лазарчук звітував, що писав протоколи усіх засідань Управи та виконував доручення голови. Цю працю він виконує вже 12 років. Останній звітував касир Я. Базюк. Він подав детальний звіт із відзначення 100-ліття УНС у Дітройті і повідомив що сальдо Округи на кінець року виносило 2,807.74 дол. Він також брав активну участь у праці Округи. У дискусії над звітами брали участь Р. Куропась, О. Марущак, д-р А. Слюсарчук і М. Дякун. За Контрольну комісію звітувала її голова Ольга Марущак. Вона підкреслила правильність діловодства Округи і висловила признання для голови, секретаря і касира та усіх членів Управи за гарне ведення праці. Вона дала внесок на уділення абсолюторії для уступаючої Управи, який усі присутні прийняли одноголосно.

Голова Номінаційної комісії Йосиф Постоловський подав пропонований склад Управи на 1995 рік: голова — д-р О. Серафин, заступ-

(Закінчення на стор. 4)

Е. Іванців виступив на переслуханнях

Київ (УНІАР). — Представник Українського Народного Союзу Евген Іванців виступив на переслуханнях Конгресової комісії ЗСА з питань безпеки та співробітництва в Европі. Йшлося про американську допомогу країнам Центральної і Східньої Европи та СНД.

На думку Є.Іванціва, численні програми Агенції ЗСА міжнародного розвитку та інших, здійснювані в Україні, працюють на консервацію існуючого стану. Зокрема в галузі сільського господарства гроші американського Уряду дозволяють продовжити життя колгоспній системі. На його думку, допомогу слід надавати безпосередньо тим, хто впроваджує зміни.

УВАН ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАКРИТТЯ УНІВЕРСИТЕТІВ

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук в ЗСА, за підписом свого діючого президента д-ра Василя Омельченка, вислала листа до Президента України Леоніда Кучми, закликаючи його до рішучої акції з приводу наміру заступника міністра освіти Юрія Бугая закрити в Україні три університети — Запорізький, Прикарпатський і Волинський.

В листі проситься Президента стримати цю антиукраїнську дію і пригадується Президентові його заяви в часі перебування у ЗСА, що він буде підтримувати українську мову, культуру і науку в Україні.

Як уже інформовано, подібну змістом телеграму до Президента вислав колишній Президент УНР в екзилі і голова ПУН Микола Плав'юк.

Президент Б. Клінтон підтримав профспілки

Вашінгтон. — Президент Бил Клінтон підписав директиву, згідно з якою федеральна влада не віддаватиме контрактів тим компаніям, які вдаються до винайму тимчасових робітників замість тих, що страйкують.

Республіканці в обох палатах Конґресу, як і слід було очікувати, зареаґували на цю вказівку Президента гострою критикою.

Сенатор Ненсі Кассебавм, республіканка з Кензасу, яка очолює Комісію в питаннях праці і людських ресурсів, навіть сказала, що Президент не має права „змінювати трудові закони своєю владою". На думку республіканців, промислові компанії мусять мати можливість наймати страйколомів, щоб не припиняти виробничих процесів. Тим часом Адміністрація президента Б. Клінтона стверджує, що ця практика шкодить переговорам між страйковими комітетами і керівниками компаній, а крім того, веде до виготовлення продукції гіршої якости. Тому, як запевняють дорадники Президента, він повинен був подбати про належну якість товарів, тобто про інтереси американського споживача. Самозрозуміло, що це рішення не може не подобатися профспілкам.

Президент Б. Клінтон здає собі справу, що республіканці не дадуть цьому рішенню набрати чинности. Лідер сенатської більшости Роберт Дол підтримав Н. Кассебавм, висловившись у тому сенсі, що треба унеможливити спробу Президента „перебігти дорогу Конґресові". Р. Дол став співавтором поправки, метою якої є заблокувати вказівку Б. Клінтона. У Палаті Репрезентантів з такою самою пропозицією виступив республіканець Билл Гудлінг з Пенсильванії.

Передбачаючи заперечення опонентів, Президент Б. Клінтон все ж зважився на цей крок, демонструючи перед країною і особливо перед профспілками, на чиєму він боці, і також те, що він не збирається в усьому потакувати республіканцям і йти на компроміси з ними.

Спостерігачі не пропустили мимо своєї уваги того факту, що на церемонії підписання згаданого рішення був присутній керівник Американської федерації праці—Конґресу промислових профспілок Лейн Кіркленд, а журналістів на цю церемонію не пустили.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТОРИ-ДЕМОКРАТИ висунули власний проєкт збалянсованого бюджету. Вони запевняють, що цілі можна досягнути швидше, ніж пропонують республіканці, до того ж не треба буде зазіхати на фонд соціяльного забезпечення. Однак з поданого демократами проєкту неможливо зрозуміти, в який спосіб швидко і ефективно вони мають намір збалянсувати бюджет. „Наступним політичним фокусом, черговою спробою знайти виправдання для тих, хто не проголосував за поправку щодо збалянсованого бюджету" назвав проєкт демократів голова сенатської Бюджетної комісії Піт Доменічі, республіканець з Ню Мексіко.

ГОЛОВА КОМІСІЇ для асиґнувань Палати Репрезентантів республіканець Билл Арчер подав на розгляд свій проєкт щодо податків. В проєкті є точка про звільнення родини з однією дитиною від сплати податку на суму 500 дол. Законопроєкт стосується родин з річними доходами до 200,000 дол. Цей податковий кредит не є зворотнім. Якщо у вашій родині одна дитина, а ви маєте заплатити податковій службі 500 дол., то ви звільняєтеся від сплати, але якщо ви маєте заплатити 200 дол., то також звільняєтеся, однак різницю в сумі 300 дол. не дістаєте.

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР Білого Дому Майкл МекКеррі повідомив, що 17-го березня на прийнятті з нагоди Дня св. Патрика буде присутній Джеррі Адамс, керівник партії Шин Фейн, яка є політичним крилом Ірляндської республіканської армії. На цей раз йому навіть дозволено перевести збір грошей у фонд своєї організації. На прийнятті у Білому Домі відбудеться перша в історії зустріч президента ЗСА Билла Клінтона з лідером партії, яка підтримує заборонену IPA.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК голова Федеральної ради валютних резерв, тобто центрального банку країни, Алан Грінспен у своєму виступі в Бюджетній комісії Палати Репрезентантів остеріг, що послаблення курсу доляра здатне спричинити інфляцію і тому може знову доведеться підвищувати рівень відсотків Федеральної резерви, валютна біржа почала інтенсивно розпродувати доляри, не шкодуючи на це японських єн та німецьких марок. Під вечір у минулу середу курс доляра вже стабілізувався. Керівники центральних банків багатьох країн також висловилися за підтримку курсу американського доляра. Однак деякі експерти кажуть, що послаблення доляра практично не було пов'язане зі збільшенням інфляції і що курс доляра не впливає на американську економіку в тіой мірі, як випливає з опіній ради. Відомо, що курс доляра падає протягом останніх 20 років, а тим часом американська економіка весь цей час йде вгору.

АМЕРИКАНСЬКА РОЗВІДКА ЗВИНУВАЧУЄ СЕРБІВ У ГЕНОЦИДІ

Ню Йорк.— Газета „Ню Йорк Таймс" повідомила, що Сі-Ай-Ей закінчило розстеження, яке можна назвати „найбільш всеохопливою аналізою злочинів, здійснених у Боснії".

Про звіт звіту Сі-Ай-Ей газета довідалася з трьох різних джерел — з двох европейських і одного американського.

Спеціялісти американської розвідки докладно дослідили масу зроблених з повітря світлин і перевірили величезну кількість фактичного матеріялу. Після цього вони прийшли до висновку, що понад 90 відсотків усіх злочинів проти мирного населення здійснили серби. Крім того, до тих злочинів, зокрема до так званих „етнічних очищень", які практично були „систематичними спробами знищити інші національності" на зайнятій сербами території, безпосередньо причетні високопоставлені сербські політики.

Щодо цього у звіті Сі-Ай-Ей говориться, що не тільки лідери боснійських сербів, але офіційний Београд „таємно заохочував до депортації і винищення несербського населення".

Звіт Сі-Ай-Ей зроблено ще на початку цього року, однак він дотепер є засекречений, оскільки ЗСА та їхні европейські союзники були схильні повірити сербському президентові Слободанові Мілошевічу як потенційному балканському миротворцеві.

Газета висловлює припущення, що оприлюднення секретних інформацій Сі-Ай-Ей, які засвідчують справжнє обличчя С. Мілошевіча, може підштовхнути його до припинення навіть того нещирого, вдаваного співробітництва в ділянці боснійського замирення. Разом з тим газета стверджує, нібито згаданий звіт вже подавний на розгляд Пентаґону, Державного департаменту і Ради крайової безпеки.

Серед керівників ЗСА і Західньої Европи існує думка, що конфлікт у Боснії слід вважати громадянською війною, в якій у рівній мірі винні і серби, і мусулмани, і хорвати. Документ Сі-Ай-Ей повністю заперечує цю точку зору, вказуючи на „агресію з боку сербів" як на головну причину кровопролиття на Балканах.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ СПРАВА В. БОЖЕНАРА

Київ (УНІАР). — Як відомо, 7-го березня, працівники правоохоронних органів затримали радника голови Верховної Ради України Олександра Мороза з економічних питань, Віктора Боженара. Кореспондент УНІАР звернувся до О. Мороза з проханням прокоментувати цю ситуацію.

За словами О.Мороза, затримання В.Боженара є „продовженням політичних інсинуацій навколо ВР, зокрема її голови".

Як стало відомо, В.Боженар оскаржений в тому, що комерційна структура, яку він очолює, взявши пільговий кредит на розвиток південного регіону України в сумі 80 біл. карбованців використала ці гроші не за призначенням. І вони осіли в одному з комерційних банків.

О.Мороз твердить, що склалася цікава ситуація, „В. Боженар лікується чомусь у шпиталі, який раніше належав КЛБ у Москві. Звідти йде запит, аби паспорт йому передали, виписавши його з попереднього місця проживання. За подіями стоять співробітники колишньої відповідної служби. І сьогодні інформація знову звучить із за меж України. Чому це так робиться? Чи немає тут почерку такого знайомого? Очевидно є. Мене в даному випадку турбує те, що предметом атаки знову ж таки стає справа державна — важлива державна програма стабілізації".

На питання журналістів, яка його думка в цій справі та які будуть його кроки, О Мороз відповів: „ Для мене дуже багато важить честь ВР та моя честь як голови ВР, тому я робитиму те, що передбачено законом".

У СВІТІ

У ЗВ'ЯЗКУ з візитою до Росії міністрів закордонних справ Німеччини, Франції та Еспанії, керівник німецького зовнішньополітичного департаменту Клявс Кінкель сказав у розмові з журналістами: „Ми повинні дати Москві до зрозуміння, що події в Чечні можуть негативно позначитися на розвитку наших взаємин з Росією". Він повідомив також, що має намір під час зустрічей з російськими керівниками заторкнути проблему повернення культурних цінностей, загарбаних совєтською армією і вивезених з Німеччини до Росії після Другої світової війни.

ПАКІСТАНСЬКА поліція інтенсивно перевіряє версії щодо мотивів нападу в Карачі на працівників американського консуляту. Одну з версій запропонувала Нусрат Бгутто, мати теперішнього пакістанського прем'єр-міністра Беназір Бгутто. Як відомо, в останні місяці мати і дочка розійшлися у політичних поглядах. Н. Бгутто вважає останню терористичну акцію свідченням помсти за події місячної давности. Тоді уряд Б. Бгутто дав згоду на спільну пакістансько-американську поліційну операцію, у висліді якої заарештовано Рамзі Юсефа, одного з терористів, безпосередньо причетного до вибуху в манґеттенському Світовому торговельному центрі у лютому 1993 року. За інформацією, які доповможуть виявити учасників терористичної акції в Карачі Уряд ЗСА запропонував винагороду в сумі 2 міл. дол.

З ПЕРЕВАГОЮ лише в один голос 51-ша сесія комісії ООН у питаннях прав людини в Женеві відхилила проєкт резолюції, в якому висловлювалося занепокоєння з приводу порушень прав людини і головних громадянських свобод у Китаї. Прийняття цієї резолюції домагалися країни Европейського союзу, ЗСА і Японія. Росія проголосувала проти. Напередодні голосування точилася вийнятково гостра дискусія, яка знову виразно розділила на два табори західні країни і ті, що розвиваються.

ВПЕРШЕ ЗА ОСТАННІ півроку діяльности теперішнього уряду Японії на чолі з лідером Соціял-демократичної партії Томійті Мураямою має менше прихильників, ніж противників. Про це свідчать висліди загальнонаціонального опитування, проведеного редакцією газети „Асахі". Коаліційний уряд з участю соціял-демократів і ліберальних демократів, які всі повоєнні роки запекло між собою ворогували, підтримують тільки 38 відсотків опитаних, а проти уряду висловилися 43 відсотки японців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Чи справді на добро Америці?

Здобувши перемогу минулорічними виборами в Сенаті та Палаті Репрезентантів на базі свого „Контракту з Америкою“, здавалось би, що республіканці серйозно застановляться над всіми аспектами життя своїх громадян і країни зокрема. Такі припущення видавались логічними, коли врахувати, що велика кількість виборців голосували за республіканців тільки тому, що були невдоволені працею попередньо обраних законодавців, у переважаючій більшості демократів. Крім того республіканці пропонували зміни, яких бажала більшість громадян — політичної стабільности, економічного росту та погамовання розгнузданої злочинности в країні.

Захоплюючись своєю перемогою та самовпевненістю, республіканці з розгоном взялись до праці, а здобувши кілька другорядних перемог, були дещо огірчені першою програною в Сенаті. Тим часом громадськість, приглядаючись до нових господарів та їхньої поведінки, хмурить чоло та дивується. Бож як не дивуватися коментарям деяких чільних і вагомих республіканських політиків, які починають поводитись як дітлахи, що грають кічки на оболоні, а игравши без застанови дозволяють собі на несерйозні ходи. Взяти б хоча до уваги тільки минулі два тижні, то не надто тактовним політиком виявився спікер Палати Репрезентантів Нют Ґінґріч, коли під час намагань у Сенаті проголосувати за конституційну поправку у справі збалянсування державного бюджету, публічно обізвав своїх противників „брехунами“, одним з них був провідник сенатської меншости сенатор Том Дешел. А коли подумати про сенатора Ґремма, який пропонує свою кандидатуру Республіканській партії у президентських виборах 1996 року, на питання, чи думав про те, щоб на віцепрезидента запросити когось з жінок, саркастично відповідає, що, на жаль Софія Лорен не є громадянкою З'єднаних Стейтів. Одначе, мабуть, перед веде таки сенатор Джессі Гелмс, голова Сенатської комісії закордонних зв'язків, який в ім'я добра Америки пропонує ліквідувати закордонну допомогу та вплати ЗСА до Світового банку і Світового валютного фонду. Коли ж йому закидають ізоляціонізм, то він твердить, що це тільки переставлення пріоритетів, бо в нього завжди таки на першому місці добро Америки.

За всіми доступними правилами з того користають тільки демократи, які, хоча були досі більшістю в Сенаті та Палаті Репрезентантів і зі своїм Президентом, також не спромоглися на вагомі успіхи в будь-якій ділянці. З економікою годі розібратись, куди прямують, бо не всі захоплені їхньою допомогою мехіканській економіці чи упадком доляра на світових біржах, а вже коли мова про закордонну політику, то важко собі уявити щось більш нерішучого. Одначе на домашньому фронті їм може куди більше пощастити, якщо республіканці не зрозуміють , яка відповідальність лежить на їхніх плечах. Демократи займуть вичікувальну позицію, а тоді можуть завдати болючого та неочікуваного удару і таким способом знову пригадати про себе виборцям.Все ж таки, якщо брати під увагу заяви членів обидвох партій, що все для добра Америки то насуваються сумніви. Невжеж з таких потягнень буде якась користь країні?

У випадках обидвох політичних партій, а зокрема з наближенням президентських виборів, треба було б їм ще раз обдумати не так партійну програму, як поведінку її виконавців. Бо ледве чи виходить вона на користь Америки, як в дома, так і за кордоном.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи”разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Михайло Горинь

ЧЕЧНЯ — МІРИЛО МОРАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЗАХІДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ

I

На очах у всього світу травмований національно-визвольними рухами імперський монстр кров'ю заливає маленьку Чечню. Здавалося, 1991 року імперія впала і на її руїнах почали зводитися з колін незалежні держави. Впала де факто. Але у свідомості населення по обидва боки бар'єру вона збереглася. Народ метрополії сприймає крах СССР як особисту трагедію („Как жаль, что так быстро сокращается наша страна”), а темний люд колишніх колоній — як утрату певної стабільности і відносної забезпечености. Адже у недавно посталій державі неминучий болісний процес формування національної економіки, державної влади, і цей процес об'єктивно супроводжують кризові явища.

Імперська інформаційна служба ефективно маніпулює масовою свідомістю і підігріває колоніяльні, холопські настрої. А там, де цього замало, вдається до зброї. Грузія, Азербайджан, Придністров'я... І тепер ось Чечня. Десятки тисяч вимуштрованих військовиків кинуто на жменьку патріотів, які не хочуть стати на коліна. Західній світ відмовився навіть від моральної підтримки чеченців. В унісон з Козирєвим лідери европейських держав та ЗСА заявили, що чеченський конфлікт — внутрішня справа Росії. Ось так Борис Єльцин заздалегідь дістав індульґенцію за розп'яття Чечні.

Історія повторюється. Світ уже пережив потурання аґресорові чи, певніше, аґресорам, за що заплатив шістдесятьма мільйонами людських жертв. Тоді, як і тепер, західні демократи сподівалися, що кинувши в пащу імперії невелику територію, можна вгамувати її апетит. Однак ні Судети, ні Литва чи Естонія не задовільнили завойовницьких амбіцій Гітлера й Сталіна. Більше того, легка пожива лише розпалила захланність і додала впевнености, що за відповідної поготови і потурання сусідів можна вчинити маштабніші акції і мати успіх. Зудар двох аґресорів призвів до поділу Европи, розгрому німецького, угорського, польського та чеського повстань і довголітньої неволі.

Однак сильні світу цього забувають навіть історію. Нині західні товстосуми наввипередки зализують рани Російській імперії і не хочуть дивитися в завтрашній день.

Що далі? До чого призведе оця політична сліпота? Хіба не школярською стала істина, що імперія міцніє лише тоді, коли утверджує деспотичний режим і розширює свої межі? Це особливо стосується російських колонізаторів. Символом їхньої віри стало гасло: там, де ступила нога московського загарбника — панує московська воля, там, де пролита його кров, — власність імперії.

Ще не вправавшись з економічною руїною у себе вдома, російські неоімперіялісти вже взялися за „собирание земель”, постійно розпалюючи колоніяльні війни на прикордонні. Це власне їхня спадкова хвороба. Уряд Єльцина діє абсолютно ідентично з урядом Леніна. Той також, ще не опанувавши російської території, оголосив ультиматум молодій українській державі і розпочав антиукраїнську аґресію у грудні 1917 року. Чи варто ще наводити аналогії? Сьогодні Борис Єльцин намагається давати поради політикам НАТО, хоч його державний механізм украй ослаблений. Тож допоможіть йому, панове західні демократи, чимскоріше стати на ноги — і вам не доведеться довго чекати повторення сталінського сценарію.

Сьогодні нас хочуть переконати, що Чечня — російська територія, а чеченський народ — московський піддатець. Та хіба ж не Росія 1817 року — не так давно, як для історії — розпочала аґресію проти Кавказу? Леґендарний Шаміль оголосив Газават — священну війну — і 25 років точилася кривава битва з російською навалою. І хоч „демократ” Лермонтов закликав „Смирись, Кавказ, идет Ермолов”, Кавказ продовжував нерівну боротьбу. Лише через 42 роки, 1859-го, Чечня була переможена, але, як ми переконалися, не скорена й донині. Не „прилучена”, як лукаво інформує Ройтер, а загарбана. І відтоді горді чеченці щоразу, як тільки з'являлася найменша можливість, ставилися на боротьбу з московським імперіялізмом. Вони навіть намагалися скористатися 1941 року зударом двох імперських потвор, за що мало не весь народ було виселено з рідної землі у 1945 році.

(Закінчення буде)

Д-р Омелян Бей

Чи була у Стрию ратуша?

Причиною написання цієї нотатки стало гасло в англомовній Енциклопедії України (т. V, стор. 70–71), де, крім опису міста, подано теж світлину ратуші, що мала б міститись на великому, квадратної форми ринку. Я — родовитий стриянин. Там прожив перших 19 років. Початкову освіту закінчив у школі ім. Міцкевича на вул. Собєського (Коновальця), а гімназію почав у т. зв. „Зеленій Буді” на вул. Крашевського, де містилася друга польська гімназія (ч. 600) і де ми почали першу українську клясу. Без сумніву, на Ринку я бував багато разів. Біля ринку у крамниці Штайна купував шкільне приладдя, а в книгарні Марковських (вул. Гоша–Народна) — дитячу літературу, бував на театральних виставах в імпозантному Народному Домі, де містився теж кінотеатр „Апольльо” (вул. Народна), але такого будинку у ґотичному стилі не бачив ні на Ринку, ні в цілому Стрию.

Була ратуша в Стрию на вул. Смольки (Незалежности). Це був невеликий, малозамітний будинок, на якому помістили герб міста (св. Леопольда) і напис польською мовою: „Крулєвскє вольне място Стрий”. На самому Ринку, що площею майже дорівнював ринкові у Львові, стояли дві чи три муровані туалетні палатки, якісь ветхі страґани для продавців та кілька лав, щоб сусідські дітлахи мали де збувати час. Сам Ринок був забудований одноманітними, впритул щіпленими двоповерховими будинками, від яких задувало смаженою цибулею й іншим непривабливим їством. Передвоєнний ринок був чи не найбруднішою частиною міста. Крім більш замітних крамниць Вонсовича, Бойчука і Народної Торговлі, інші об'єкти були невеликими ятками-склепиками чи трактирами, де місцеві селяни у торгові дні „заїдалися” вонючими шкварками й прогайновували тяжко добутий гріш.

Наскільки пригадую собі передвоєнний Стрий — він робив враження опущеного селища; не багато кращим він є і сьогодні. Самому місту бракувало якогось пляну. Психологічно місто полонила кромішна депресія. Отож, дивлячись на відносно імпозантну з архітектурного боку будівлю ратуші (XVII–XVIII ст.?), в мене постає питання, як могли поставити її, коли сам ринок робив таке непривабливе враження. Карта міста з XVIII ст. (див.: УРЕ, Львівська область, 1968, стор. 792) дійсно позначує на Ринку дві будівлі: одна в нереґулярних контурах, що звернута ширшою частиною до півдня, і друга, помітно менша неподалік, що могла бути стоянкою для кареток чи коней. Ідучи за картою, у місті був досить великий латинський костел (між Ринком і Народним Домом) і п'ять греко-католицьких церков: відносно мала, але сильно збудована Успенська церква (XIII–XIV) ст.), позначена кружком но. 1, дерев'яна, згодом цегляна „Ланська” церква (кружок но. 2), три інші теж дерев'яні були на місці пізнішої школи Міцкевича, над ставом, що був опісля торговицею і на передмісті Шумлявщина (кружки но. 3, 4 і 5). Останні три, будучи цілковитими рудерами, були зняті в часи Йозефинських перетворень у 1780-их роках. Отож, тоді могла бути ратуша, бо головною вулицею міста була західня частина Ринку і вулиця Валова із „ославленим” пасажем Мікуляша. Південніше від школи Міцкевича на великій площі стояв колись замок, який Австрія перебудувала на казарми, а за совєтів почали розбивати там парк, щоб сполучити із „Вільшиною”. Пізнішу вулицю Третього Мая (Шевченка) зробили головною вже в нашому столітті, коли в Стрию постав великий залізничний вузол. І хоч міські забудування перейшли полотно залізниці на Новий Світ, Помірки і в сторону Грабівця, передзалізнична частина міста так і залишилася недобудованою навіть до 1992 року, коли я вдруге відвідав Стрий.

Подане мною джерело взагалі не згадує про ратушу, як і не вказує про її можливу загибель. Якщо вона дійсно була і якщо була такою імпозантною будовою, як показує знімок з ЕУ, то чому вона зникла? Тому смію твердити, що не було її і на початку століття, коли

(Закінчення на стор. 3)

* В дужках подано сучасні назви вулиць.

Д-р Роман Барановський

SALUS POPULI (REI PUBLICAE) SUPREMA LEX EST

Ця девіза старих римлян, що в українському перекладі означає „Добро народу (держави) — найвищий закон”, зобов'язувала у той час і залишилася актуальною по сьогоднішній день. Відсутність цієї девізи в Україні відчувається дошкульно у всіх галузях державного будівництва. А вона повинна зобов'язувати громадян, і в першу чергу тих, які кермують державним судном.

З історії відомо, що там, де ця девіза була в пошані і провідники держави діяли за її принципом, народ втішався ладом і добробутом.

На превеликий жаль, в Україні забули про неї, а на її місці діє протилежна, на шкоду Україні.

Хабарництво, злодійство і продажність урядових осіб дійшли нині в Україні до таких розмірів, що стають серйозною загрозою для держави. Це вже не злочини звичайних гультяїв, шумовиння і виродків суспільства, але в колах державних урядовців, які займають високі пости. Це ті особи, які, замість дбати про добро держави, обкрадають її безсоромно, на радість ворогів. Вони без ворожого втручання самі руйнують власну державу.

Українська діяспора з великим обуренням довідується про ці скандальні явища.

Кажуть, що останнім часом заарештовано багато злочинців, але не тих, що на високих постах, винних у розграбуванні України. Їх досі не покарано і це проходить їм безкарно. Якщо вірити друкованим вісткам з України, то перед нами постає така картина: вже раніше син колишнього прем'єр-міністра В. Масола наніс значної шкоди Україні, яка обійшлася йому без вини; Юхим Зв'ягільський, виконуючий обов'язки міністра України, награбувавши мільйони долярів, втік правдоподібно до Ізраїля; нещодавно голова Акціонерного Судноплавного Концерну „Бласко” Павло Кудюкін, привласнивши собі велику суму грошей, спершу, як інформовано, втік нелеґально до Англії під фальшивим прізвищем. Далі виявилося, що його заарештовано в Москві і передано до Києва.

Причетний до зловживань здогадно теж і голова Верховної Ради Олександер Мороз. Він виділив, — якщо це не друкарський чортик — на операцію сліпого Смірнова неспівмірно високу суму — півмільйона долярів. Коли ж довелося перевірити правомірність такого розпорядження, виявилося, що Смірнов зник. Далі читаємо у пресі, що асоціяція „Земля і люди”, яку очолює перший заступник голови Верховної Ради Олександер Ткаченко, взяла від комерційного „Альянс Кредит Банку” під ґарантію Кабінету Міністрів України кредит на суму 70 міл. дол. Коли через рік кредит не повернено, цей борг зріс до 72 міл. Слідство виявило, що голова Верховної Ради О. Мороз підписав заяву, щоб прокуратура повідомила, що нічого не виявлено.

Ходять чутки, що колишній представник Президента у Львові Давимука був начебто зв'язаний через сина з мафією.

В Івано-Франківському арештовано директора нафтової компанії за крадіж і продаж за кордон великої кількости високоякісної бензини.

Заступник генерального прокурора України Ольга Колінько в інтерв'ю часописові „Новості”, про що читаємо у „Свободі”, з гіркотою стверджує, що розслідування справ про зловживання високих осіб зустрічає сильний опір з боку тих же урядових осіб. І якщо це правда, вона виявила багато вражаючих випадків безгосподарности чи саботажу. Наприклад, Узбекістан пропонував Україні в обмін за цукор бавовну в такій кількості, що вистачило б забезпечити працю всієї галузі. Але цукру так довго не відправляли, що Узбекістан купив його в іншому місці і продав бавовну. Інший приклад: на двох українських фабриках зберігалося багато вовни і вона могла псуватися, а в цей час власті закуповували вовну в Швайцарії за валюту, мовляв, вона ліпша.

Таких прикладів, на жаль, можна навести більше, вибираючи їх таки із сторінок преси, і про них може і повинен розказати віце-прем'єр-міністер, виконуючий тепер обов'язки прем'єр-міністра Євген Марчук.

Ще довідуємось ми і про такі ворожі Україні дії: організація „Союз”, в програмі якої є повернення до Совєтського Союзу, збирала нещодавно підписи для проведення в життя своїх злочинних задумів. На щастя, акцію припинено, але винуватців не покарано. Або інший приклад: комуністи пікетують, незважаючи на заборону, з червоними прапорами і транспарантами з написами „За Совєтський Союз”, „Геть з буржуазним капіталізмом” тощо.

Чи в упорядкованій державі уряд може толерувати дії організації, які діють на розпад цієї держави? Постає питання, як може втриматися держава, маючи на своїх постах таких сумнівної якости людей.

Де поділися добрі, чесні люди, з почуттям гідности, пошани, пристойности, з почуттям добре сповненого обов'язку, відповідальности, любови до краю, до народу? Невже бациля розкладу й користолюбства московського зразка так глибоко закорінилася в серцях людей, що забулися всякі духові вартості?

І хочеться крикнути на весь голос мовою старих римлян „О темпора, а морес!” Треба бити на сполох у дзвін тривоги, бо загроза велика.

Керівники в Україні повинні добре застановитися над виправленням ситуації. Це імператив часу. І тому наведена вище девіза „Добро держави — вищий закон” має стати світильником для громадян, а для державних урядників головним дороговказом.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПОДЯКА ЗА ПРИЗНАННЯ

Шановний пане редакторе!

Дозвольне подякувати в нашій „Свободі” Наталії Іщук-Пазуняк за гідний уклін талановитій і дуже плідній письменниці Докії Гуменній у статті в чотирьох числах п.з. „Відсвіт вражень від постаті, долі й творів Докії Гуменної”.

Стало нам легше, що хтось зробив те, що давно треба було зробити. Ми замало виявляємо уваги й пошани до цієї заслуженої письменниці, що створила нам уявлення про доісторичну Україну.

Дякуємо Вам, пані Наталіє, і на многії літа Вам, пані Докіє!

Дмитро Грушецький

Чикаґо, Ілл.

Володимир Жила

ВИХІД ЇЇ НА ЧАСІ

I

„Симон Петлюра: вибрані твори та документи”. Всеукраїнське Товариство „Просвіта” ім. Т. Шевченка, Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі та Фундація Симона Петлюри в Канаді. Київ, 1994. 272 сторінки.

Останні роки свідчать про посилену увагу до постаті Симона Петлюри в Україні. Це зрозуміла реакція на жорстокі злодіяння наших недругів, які більш як сімдесят років руйнували пам'ять і сліди одного з найкращих синів України. Тому книжкові видання, що з'являються, — це в основному матеріяли з писаної творчости Петлюри, що свідчать про багатогранність його інтересів в історичному, суспільному та культурному аспектах, в революційно-воєнних діях та в організаційній праці. Видання ці цікаві тим, що вони ілюструють розвиток Петлюри як людини, спочатку зв'язаної партійною програмою, а згодом як понадпартійного державника.

Рецензовану книжку „Симон Петлюра: вибрані твори та документи” склали його журналістські й публіцистичні праці, що становлять чималий інтерес для читача в Україні та в широкому світі. Книжка складається з трьох частин, що позначені датами: „1902—1914”, „1917—1920” і „1920—1926”. Сюди ввійшли також три статті, що коментують згадані частини та коротко змальовують головні риси діяльности Симона Петлюри в наведеному часі. Ціль книжки — благородна і не менш трудна — повернути Україні Симона Петлюру та його творчі зусилля.

Перша частина починається ґрунтовною вступною статтею Кирила Митровича. У ній він змальовує постать Петлюри в історичному контексті, коли він і його ґенерація вели боротьбу за фізичне й духове відродження України. Адже після знесення панщини прийшло в Україну нове економічне поневолення російською державною адміністрацією. Боротьба проти економічного поневолення проходила в парі з боротьбою за культурне і політично-національне визволення.

Петлюра як журналіст і політичний активіст Української Соціял-Демократичної Партії пильно слідкував за розвитком політичного життя та партій в державних думах Росії. Після революції 1905 року він став ясно усвідомлювати, що російські демократи, соціялісти чи монархісти однаково борються проти українства, тобто, української політичної свідомости. Після таких стверджень він приходив до висновків, що з Москвою треба боротися всіма силами за права українського народу й то наскрізь послідовно. Таке усвідомлення зародилось у Петлюри ще перед вибухом Першої світової війни, воно, до речі, скріплювалось під час війни, а зокрема під час революції. Серед таких обставин він не переставав мобілізувати українське суспільство на змагання за самостійну Україну, бо вважав, що „невпинна боротьба є сталим джерелом життєвих сил народу та перешкодою для ворогів вважати їхнє панівне становище за непереможне” (стор. 10).

У цій частині є чимало цікавих статтей, які ніколи не втратять своєї вартости. Вони завжди будитимуть творчу думку та примушуватимуть читача замислитись над їх ідейним змістом та суспільно значимими узагальненнями. До таких статтей зараховуємо: „До ювілею М.К. Заньковецької”, „Іван Франко — поет національної чести” та „Про жорстокий закон 1876 року”. Про Марію Заньковецьку Петлюра писав: „...цікаво зазначити характерний факт з дитячих років Заньковецької: часто вона втікала з панського дому на вулицю, до селянських дітей, а назад поверталась здебільшого без одягу, без черевиків, в одній панчосі: все роздавала бідним дітям” (стор. 105). Не менш цікаво писав Петлюра й про Франка: „Франко — поет національного сорому, та не того, що спалахне востаннє й згасне в чаді дальшого занепаду, а того, що революціонізує свідомість, змушує глибоко заглянути у власну душу і розгоряється в полум'я відродження. Франкова поезія, — на думку Петлюри, — мов хміль, хвилює і збуджує ці сили і, мов іскра, підпалює почуття національної свідомости. В цьому, — продовжує автор, — полягає велетенське значення дару, що його приніс поет генієві народу, в цьому лежить одна з численних заслуг співця, що проспівав нам бадьору пісню про гордість і честь народу” (стор. 131-132).

Друга частина охоплює революційно-воєнні дії 1917-1920 років. Вступну статтю до неї написав Василь Михальчук. Стаття широка і ориґінальна. У ній автор заперечує, що розходження між Петлюрою і Винниченком були спричинені розгромною рецензією Петлюри на п'єсу Винниченка „Щаблі життя”, що появилася в збірнику „Дзвін” (1908), як про це писали заскорузлі історики, що стояли на застійних позиціях. Це не відповідає правді, а вказує на їх повне незнання як Петлюри, так і Винниченка. На думку В. Михальчука, Петлюра й Винниченко були членами соціял-демократичної партії і визнавали „певну політичну, модну на той час, доктрину, але Петлюра був, мабуть, кращим соціологом у своїх спостереженнях і поступово переставав вірити у перфідні кличі про братство всіх пролетарів. Натомість Винниченко — типовий інтелектуал — все ще знаходився у стадії політичного мрійництва і тим кличам повністю вірив: він виступав водноДум проти організації власних українських збройних сил. І всіх тих, хто з таким поглядом не погоджувався”, в тому числі й проти Петлюри (стор. 142-143).

Також твердження декого, що Петлюру вибрали до Українського Військового Генерального Комітету тільки тому, що соціял-демократична партія хотіла там мати свого члена — не є серйозним, пише Михальчук. Петлюру вибрали тому, що така була воля цілого з'їзду. Це в свою чергу не влаштовувало Винниченка ні його інтелектуальних амбіцій і „розходження між двома видними і виразними постатями українського політичного світу відтоді виразно зростали” (стор. 143).

(Закінчення буде)

Чи була...

(Закінчення зі стор. 2)

мій батько почав працювати в Окружному Суді на вулиці Третього Мая.

Мені гадається, що маючи креслення такої будови, було б доцільним її побудувати, скажімо, напроти кам'яниці Фіндлінґа, на розі вулиць Шевченка і 600-ліття Стрия. Вона справді стала б окрасою того міста, що чекає на свого хазяїна-впорядника.

Плян Стрия (XVIII ст.).

ДОРОГІ ЧИТАЧІ! ШАНОВНІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

УНС-ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

Чи вам відомо, що завдяки Фондові Відродження України при УНСоюзі зроблено і робиться чимало корисних справ для становлення незалежної, демократичної, правової української держави? На сьогодні цей фонд видав на свої благочинні акції 544,000дол. Ось, наприклад, завдяки цьому фондові УНСоюзу

— приготовлено і переведено у співпраці з Всеукраїнським Товариством „Просвіта" літні курси англійської мови в 70 місцевостях усіх областей України. Участь у зреалізації цієї програми взяли понад 220 учителів-добровольців зі ЗСА і Канади, а слухачами курсів були 3300 учнів;

Якщо ви вважаєте, що діяльність УНСоюзу в рамках Фонду Відродження України є справді корисною, то закликаємо вас допомагати своїми посильними пожертвами для її успішного продовження.

Чеки просимо виставляти на Ukrainian National Association – Fund for the Birth of Ukraine, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ ГАЗЕТИ „СВОБОДА"

Шановні читачі!

Почавши від першого дня січня 1995 року, увійшли в силу вищі поштові оплати за всі види пересилок. Наприклад, пересилка листа вагою до однієї унції першою клясою зросла від 29 до 32 центів, тобто на 10 відсотків.

Доводимо до відома шановних читачів, що пересилка поштою наших газет другою клясою, для неприбуткових організацій, зросла майже на 20 відсотків. Хоч УНСоюз і багато інших неприбуткових організацій внесли протест до поштового уряду, коли стало відомо про підвищення оплати, на жаль, наш протест не взяли до уваги.

Нова підвишка збільшить кошти видавництва за пересилку газет на 110,000 долярів річно, хоч достава газет віддавна була і далі є незадовільною, на що звертаєте увагу постійно поштовим властям як ви, шановні читачі, так і наше видавництво.

У липні 1994 року, згідно з рішенням минулої Конвенції УНСоюзу, ввійшла в силу підвишка передплати, завданням якої було до деякої міри покрити постійно зростаючі кошти видання газети.

Нове підвищення поштової оплати, на жаль, стало новим великим тягарем для видавництва і знову значно збільшило кошти. Тому звертаємося до вас з гарячим проханням добровільно зложити пожертви на покриття підвишки поштової оплати. Коли б кожний передплатник зложив додатково по 8 дол., то ця пожертва частково покрила б нову поштову підвишку. Тому проголошуємо збірку пожертв на пресовий фонд „Свободи" з вірою, що читачі, які дорожать щоденником, допоможуть своїми датками його втримати.

Екзекутива УНС

У річницю смерти св. п. М. Квітковської

Гарний звичай серед Христового люду і в нас на еміґрації, щоб визначних наших діячів, які багато зробили для всіх нас, а зокрема для української справи, спом'янути громадою хоча у першу річницю їх відходу від нас.

Таку першу річницю смерти ми, від жіночих організацій, відзначили саме з приводу відходу у вічність св. п. д-ра Марії Квітковської. Були це заупокійні Служби Божі з Панахидою, які відбулися в Дітройті 28-го січня 1995 р., в церкві св. Йосафата (Воррен); в Чікаґо 22-го лютого в катедрі св. Отця Миколая старанням голови УЗХ Наталії Іванів і 12-го Відділу УЗХ з поминками; у Ворм Мінерал Спрінґ (Флорида) 29-го січня старанням Павлини Різник і інших членів УЗХ, у Філядельфії 19-го лютого ц. р. в церкві Христа-Царя. Про Службу Божу подбав 20-ий Відділ Українського Золотого Хреста (УЗХ) ім. Оксани Генґал у Філядельфії, очолений Ольгою Нич. Відчувалася в церкві особлива молитовна настанова, коли усі залишилися на Панахиду, як о. д-р Іван Біланич, парох, проголосив з амбони, що помолимося всі за велику людину, з якої повинні брати приклад молодші громадянки і громадяни. Співав церковний хор під диригентурою Петра Длябоги. Справді незабутньою для нас, членок УЗХ, та й інших складових організацій СФУЖО, є постать М. Квітковської. Згадаймо її хоча коротко з цієї нагоди.

Марія Веселовська, одружена Квітковська, народилася 1915 року на Буковині. Там і здобула середню і вищу освіту, згодом закінчила її докторатом вже в ЗСА в ділянці суспільно-клінічної служби, чому вона й посвячувала діяльність. Ще студенткою в Чернівцях була визначною у своїй молодечій громадській праці. Була вона глибоко зацікавлена українською справою, будучи членкою Українського Націоналістичного Руху, зокрема ставши дружиною визначного політично-громадського діяча д-ра Дениса Квітковського, що був головою Проводу Українських Націоналістів після смерти голови ПУН Олега Штуля.

Марія Квітковська була глибоко віддана українському жіночому рухові: була довгі роки головою УЗХ (1958–82), а згодом його почесною головою (від 1982). Була обрана на голову Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, а від 1992 року почесною головою СФУЖО. Вперше відбувалися восени 1994 року річні наради Управи СФУЖО без її участи, відійшла вона у вічність 21-го січня 1994 року в Дітройті. Дуже відчувалося відсутність її мудрого доброго слова поради, її досвіду. Бож була вона серцем цієї організації.

Пригадується похорон св. п. М. Квітковської: по суті подвійний, бо спочатку відбулися усі похоронні відправи в Дітройті, де проживала, про що дбала її опечалена синова Марта Квітковська і внук Адріян, а згодом на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж., де й спочила на віки поряд із своїм другом життя д-ром Д. Квітковським. Не дивлячись на тяжку зимову погоду, відпровадили її у вічність представники українського жіночого руху і Проводу Українських Націоналістів, хоча нагода не дозволила тоді багатьом прибути літаками з Канади й Европи та дальших околиць ЗСА.

Не забуваймо ж її у нашій праці, пам'ятаймо про її терпеливість, толерантність і зрозуміння для всього членства СФУЖО, для всіх 22-ох організацій СФУЖО, ніколи не забуваймо, що очі її душі були звернені завжди в Україну, зокрема у її ближчу батьківщину — Зелену Буковину. Молімося за душу її!

Н. П.

Електронічні вісті з України в Українській Бібліотеці

Від довгого часу „Радіо Свобода/Радіо Вільна Европа" передавали щоденно „дайджест" вістей про країни Східньої Европи. Якщо ви мали доступ до електронічної сітки на власному або службовому комп'ютері, то ви могли кожного дня читати свіжі вісті про те, що діється в Україні і в інших країнах Східньої Европи ще заки ці вісті попали на сторінки друкованої преси.

Недавно, у зв'язку із скороченнями в державному бюджеті, наступила реорганізація і ліквідовано базу „Радіо Свобода/Вільна Европа" в Мюнхені. На щастя, за допомогою Фундації Сороса знайдено розв'язку. „Радіо Свобода/Вільна Европа" переменувалось на дослідчий інститут OMPI (Open Media Research Institute) і перенеслось до Праги. І ось OMPI продовжує пересилати електронічним шляхом вісті із країн Східньої Европи. Вісті ці подані тепер у двох окремих частинах: перша частина покриває Росію, країни Кавказу та центральної Азії, а також загальні справи СНД. Друга частина включає вісті із східньої, східньоцентральної і південносхідньої Европи, і до цієї категорії належить також Україна. Вісті подані дуже стисло, звичайно у формі кількох речень одного відступу, і вони завжди підписані прізвищем автора-журналіста, працівника OMPI. Немає, мабуть, кращої інформації про політичні події в Східній Европі для ділових людей, що не мають часу і змоги читати довгі статті, і потребують вістей негайно, але в точній і короткій формі. Вся Америка говорить тепер про „інформаційну автостраду", про доступ до інформації шляхом електронічних сіток. Теж і найновіша інформація про Україну доступна на цих електронічних сітках. І тієї інформації тепер багато! На щастя, беповоротно минулися ті часи, коли слово „Україна", „український" були справжніми білими круками в світовій пресі. Тепер уже треба робити вибір: які вістки найважніші, і де можна дістати їх своєчасно. Щоденний „дайджест" OMPI є чи не найкращим таким джерелом вибраної стислої інформації. Хто має комп'ютер і доступ до електронічної пошти може замовити собі безкоштовно цей щоденний „дайджест". Вистачить тільки подати свою електронічну адресу і „дайджест" присилатимуть вам кожного дня від понеділка до п'ятниці.

Але що робити тим, які ще не живуть в електронічному віці, не мають комп'ютерів і не вміють їх уживати? Чи вони приречені тільки на вісті подавані в українській пресі із кількатижневим запізненням? Для тих, хто живе у Філядельфії і має бажання прочитати свіжі вісті про Україну, так як їх у своїх електронічних пересиланнях подає OMPI, така можливість існує і з неї зацікавленим варто скористати. Справа в тому, що керівник Української Бібліотеки в УОКЦентарі Маруся Сверстюк, як аспірантка інституту Дрекселя, має доступ до електронічних пересилань OMPI і почала недавно, як громадську службу для читачів Української Бібліотеки друкувати із цих щоденних „дайджестів" OMPI вибрані вісті про Україну. Кожного тижня в бібліотеці можна знайти свіжий комп'ютерський машинопис із цими вістями. Радимо покавитися.

Бібліотека відкрита для читачів п'ять днів у тижні. Адреса Української Бібліотеки: Український Освітньо-Культурний Центр, 700 Cedar Road, Abington, Pa, 19111, tel.: (215) 663-1166.

Марта Тарнавська

ВИЩА ПЕРЕДПЛАТА ЗА „ДЗВІНОЧОК"

У наслідок непорозуміння поміж видавцями журналу „Дзвіночок" в Рогатині і редакцією „Свободи", у нашому щоденнику з 25-го лютого подано неправильно передплату цього журналу з України. Річна передплата виносить 40 дол., а для дітей в Україні — 20 дол.

Округа УНС Дітройту відбула збори

(Закінчення зі стор. 1)

Нова Управа Дітройтської Округи УНС на 1995 рік (сидять, зліва): Я. Базюк, С. Віхар, гол. радний і член Управи Р. Куропась, радний і голова Округи д-р О. Серафин, О. Марущак, д-р А. Слюсарчук; (стоять, зліва): П. Залуга, С. Федик, Ю. Руб, З. Василькевич, О. Бігун, Р. Лазарчук і Й. Постоловський. Відсутні: Д. Кошильовський і Г. Корбяк.

ник голови — С. Віхар, секретар — Р. Лазарчук, скарбник — Я. Базюк, референт української преси і зв'язків — З. Василькевич, референт зв'язків — д-р А. Слюсарчук, член Управи Р. Куропась, господарські референти — О. Бігун і Ю. Руб, вільні члени — Д. Кошильовський, П. Залуга і Г. Корбяк. Крім того С. Віхар погодився виконувати обов'язки англомовного референта преси. До Контрольної комісії пропоновані: О. Марущак, Стефанія Федик і Й. Постоловський. Листу Номінаційної комісії прийнято одноголосно.

Опісля забрала слово секретар УНС М. Лиско. Вона подякувала Окрузі за відзначення 100-ліття УНСоюзу. У справах організаційних проаналізувала позитиви і деякі недотягнення Округи у приєднанні членства. Звернула увагу на те, що треба шукати членства також у відділах між тими, яких забезпечення вигасло, або є виплачене, або між тими, які є суспендовані. Просила, щоби подавати до централі адреси осіб, які мають потенціял стати членами, однак їхні вимоги є більше скомпліковані, особливо серед осіб у віці 35 до 40 років життя. Повідомила також, що УНС має нові продукти, які є дуже компетитивні з ін-шими фірмами, або й кращі, як також про те, що відкрито нове бюро у Торонто і робиться старання, щоби відкрити таке бюро і у Дітройті. Просила також, щоби підшукувати до праці молодших віком, які прийшли б старшим на зміну. Дальше М. Лиско інформувала про господарку УНСоюзу відносно будинку та Союзівки. На Союзівці будуть запропоновані різні ціни за перебування. Буде можливість або платити за перебування з харчами або без. Вона зупинилася довше над фінансовим аспектом видань УНСоюзу. З огляду на піднесення оплат за пересилку і збільшення коштів паперу, просила, щоби крім посиленої кампанії за більшу скількість передплатників, піддержувати заклик про додаткові пожертви на покриття збільшених коштів видань. Подала до відома, що до секретарів будуть вислані нові формулярі для упрощення подавання змін відносно членства. Також пригадала, що дата для внесення прохань про стипендії є 31-го березня цього року. В інших справах у випадку потреби просила звертатися безпосередньо до централі.

Після слова М. Лиско були питання, які ставили д-р А. Слюсарчук, М. Дякун, В. Лещук і Р. Куропась. На деякі питання гостя відповідала безпосередньо, на інші обіцяла переслати відповіді листовно.

У точці пляну праці на біжучий рік голова подав слідуючі активності: висвітлення фільму „За стерном долі", літня зустріч активу УНС на оселі „Діброва", організаційна конференція, семінар п. з. „Моні маттерс", поширення акції за приєднання членства і збільшення рекламами про користі з членства в УНСоюзі. У кінцевих внесках і запитах брали участь д-р А. Слюсарчук, Р. Куропась і М. Лиско, яка давала відповіді.

В кінці голова подякував М. Лиско і присутнім за участь, запросив усіх на перекуску і закрив збори.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Київський спортовий журнал „Старт" відзначив 70-річчя УСВТ „Ч.Січ"

Популярний в Україні український спортовий журнал „Старт" в числі 10-11 за жовтень і листопад 1994 року дуже прихильно відзначив 70-річчя УСВТ „Ч.Січ", помістивши під заголовком „Гей, там на горі Січ іде!" докладну статтю, ілюстровану кількома фотографіями. В цій статті подані важливі історичні дані про минуле й сучасне цього найбільшого українського спортового осередку поза Україною.

Для інформації наших читачів подаємо, що журнал „Старт" публікується в Києві від 1922 року, тоді під іншою назвою. Тепер гол. редактором „Старту" є А. Чалий, в редакційній колегії працюють: В. Борзов, В. Закревський (відповідальний секретар), Я. Кендзьор, А. Косарик, Ю. Писаревський, В. Платонов і Ю. Стеценко. Нижче поміщуємо передмову до згаданої статті у „Старті" й щирий привіт для УСВТ „Ч.Січ" від редакційної колегії:

„Українське спортово-виховне т-во „Чорноморська Січ", Ньюарк, Нью Джерзі, ЗСА справляє своє 70-ліття.

У першому-другому числах за цей рік „Старт" у публікації „Під одним українським прапором" розповідав про відвідини Західної України досить представницькою делегацією Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК), проведені спільно під національним синьо-жовтим прапором з нашими спортсменами, які тоді ще представляли „підсовєтську" Україну, але при зорі незалежності, яка вже засяяла на небовиді. Тоді ми з подивом, із домішкою почуття заздрости довідались, що молоді американці українського походження не лише не відцуралися рідної материнської мови, а й гартують тіло і дух у самостійних товариствах та осередках на теренах Америки і Канади, проводять свої українські першості, чемпіонати, олімпіяди... Саме низку таких товариств і об'єднує УСЦАК з осідком в Ньоарку — найбільшому місті стейту Нью Джерзі, ЗСА. На сьогодні це найбільш представницький і дійовий чинник на заокеанському континенті, який докладає чимало зусиль і старання для відродження і виходу українського спорту на світову арену. УСЦАК плідно співпрацює з Національним Олімпійським Комітетом України, допоміг багатьом федераціям з різних видів спорту утвердитися в ролі повноправних членів відповідних світових спортивних співтовариств.

А нині наші єдинокровні брати святкують 70-літній ювілей Українського Спортово-Виховного Т-ва „Чорноморська Січ", одного з найвідоміших осягами спортивних осередків, яке починає свій родовід ще з грудня 1924 року.

Український спортивний журнал „Старт" вплітає у віночок ювілейних вінщувань і свою вітальну квітку: Ми від усього серця здоровимо Провід Української Спортової Централі Америки і Канади, славних лицарів „Чорноморської Січі", які задля добра Українського спорту не жаліють ні власного статку, ані сил, ні здоров'я! Добра Вам, моці, світлої долі! Хай козацькому роду не буде переводу! За дорученням колективу редакції, головний редактор Анатолій Чалий". (Нижче вміщено статтю „Гей, там на горі Січ іде!")

З діяльности УСВТ „Ч. Січ". Юнацька футбольна дружина „Ч. Січі" чемпіоном турніру „Спортс форум" — 1995.

В неділю, 12-го лютого ц.р., закінчилися розгривки футбольного турніру „Спортс Форум" у Виппані, які проходили протягом семи тижнів. Вперше в цьому престижевому турнірі взяла участь юнацька дружина „Ч. Січі" у віці 19 років і нижче. Юні „Січовики" приготували неабияку несподіванку своїм суперникам, перемагаючи усіх без винятку, в більшості високими вислідами, і цим самим здобули лаври чемпіонів. Вони насолоджували глядачів усіх своїх змагань чудовою, змістовною грою й цим самим успішно розпочали новий 1995 рік своїм першим чемпіонатом. Невдовзі наші юнаки розпочнуть лігові розгривки на відкритих площах. Треба сказати, що великі успіхи наші юнаки завдячують своєму невтомному і вимогливому тренерові — Ігореві Чупенкові, який серйозно працював з ними, літом в Спортовій Школі, а в інші пори року на терені Т-ва. Більшість юних „Січовиків" в цьому році не матимуть проблем бути прийнятими до вищих шкіл в ЗСА на футбольні стипендії. Таким чином їх труд і тісна співпраця з Проводом ланки і тренером увінчаються ще одним успіхом.

Склад юнацької дружини: Бавер, Бриско, Д. Колодій, Мандзій, Макена, Джовис, Ленг-Вацлавський, Керол, Малічишин, Льопез, Висльоцький, Престон, Роуз. Провідник Олег Колодій, тренер — Ігор Чупенко.

Молодші юнаки дійшли до півфіналу турніру „Кугарс"

Молодші юнаки „Ч. Січі" у віці від 15 років і нижче взяли участь у традиційному зимовому турнірі „Кугарс", в якому дійшли до півфіналу. В чвертьфіналі „Січовики" елімінували своїх чергових конкурентів „Кугарс" С. К., вислідом 5:2. Не пощастило нашій дружині в півфіналі. Одноліток з Лівінгстону несподівано вийшли переможцями, вислідом 4:3. Склад дружини: Р. Бавер, Колодний, Десбров, Гатавий, Головінський, Панас, С. Колодій, Кристофик, Д. Олесницький, Попович, Раковський, Шекітка, Санфорд. Провідники — А. і С. Панас, тренер І. Чупенко.

Перша футбольна дружина в турнірі „Гуд Спорт"

Як і в минулому зимовому сезоні, перша дружина розпочала 6-тижневий турнір „Гуд Спорт" в м. Мідлтавни, Н. Дж. В перших змаганнях наші футболісти зазнали поразки, вислідом 3:4. Ігри продовжуються.

В цій же залі учасницями турнірів буде жіноча дружина „Ч. Січі", як теж новостворена дружина юначок.

Отже усі п'ять дружин „Ч. Січі", не зважаючи на зимові місяці, виявляють видатну активність.

Ще можна набути журнал „Наш Спорт"

Ще залишилася обмежена кількість чисел журналу „Наш Спорт", що вийшов з друку на початку січня ц.р. Деяку частину накладу журналу передано в Україну, зокрема до Києва, де дістав добрі оцінки. Крім матеріялів про УСВТ „Ч. Січ", підсумки святкувань 70-річчя Т-ва і 25-річчя Спортової Школи, до змісту журналу ввійшли цікаві актуальні статті: д-ра Е. Жарського „На шляху до XXI століття", О. Твардовського „100-річчя футбольного спорту в Україні", О. Ваценби зі Львова „1996! Україніяда?!", Юрія Петришина, також зі Львова, „Роля спорту в сучасному суспільстві", В. Борзова, „Київ, крізь терни до зірок", Володимира Грицина „Олімпійськими шляхами". Багато місця присвячено активності УСЦАК та його заслуженим діячам, що були відзначені на останніх Загальних зборах. В англомовному розділі поміщені цікаві матеріяли з історії українського футболу, про виступи збірної України в Європі, виступ збірної жіночої відбиванкової дружини України в Канаді і ін. З огляду на значне піднесення кошту поштової оплати, що перейшло суму 2 дол. за примірник, кошт журналу і пересилки, тепер виносить 5.25 дол. Бажаючі можуть ще замовити собі це цікаве число „Нашого Спорту", висилаючи згадану оплату на адресу: Sitch "Our Sport", 680 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106.

(от)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
проголошує
ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ
НА АКАДЕМІЧНИЙ РІК 1995/96

Згідно з рішенням Стипендійної Комісії у червні 1988 року

а) Стипендії будуть признані тільки для UNDERGRADUATE СТУДЕНТІВ визнаних каледжів та університетів (які студіюють для одержання свого першого ступеня бакалявра) і для ҐРАДУАНТІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ, які будуть прийняті до каледжу чи університету в часі виплати стипендії. Студенти зі закінченим ступенем бакалявра не можуть скла́дати подання.

б) Студент-аплікант мусить бути АКТИВНИМ ЧЛЕНОМ УНСОЮЗУ (платить вкладку) принаймніше ДВА РОКИ при кінці березня того року в якому вносить своє подання на стипендію.

Основи признання стипендій:
1. фінансова потреба
2. предмет студій.
3. студійні досягнення
4. активність в українському громадському, а зокрема студентському житті.

До канцелярії УНСоюзу треба прислати НЕ ПІЗНІШЕ ЯК:

31-го березня 1995 р. — виповнений, підписаний і датований ФОРМУЛЯР
1-го травня 1995 р. — всі ДОКУМЕНТИ вмінені в аплікації і ФОТОЗНІМКА.

Прохання про стипендію на 1995/96 рік треба складати на формулярах, які можна отримати, пишучи на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
Attn.: Scholarship Committee
30 Montgomery Street ◆ Jersey City, N.J. 07032

Приймається оголошення
СВЯТОЧНИХ ВЕЛИКОДНІХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" запрошує ВШановних Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Великодньому числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту $ 8.00	4 цалі через 2 шпальти $ 48.00
1 цаль через 2 шпальти 12.00	5 цалів через 2 шпальти 60.00
2 цалі через 2 шпальти 24.00	6 цалів через 2 шпальти 72.00
3 цалі через 2 шпальти 36.00	та в інших розмірах

Оголошення приймаються

до 25-го БЕРЕЗНЯ 1995 р. за новим і старим стилями

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ з ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

В справі святочних оголошень до поодиноких осіб і підприємств адміністрація

ТЕЛЕФОНУВАТИ НЕ БУДЕ.